

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE

ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V CELJU IN VELENJU

AVTORICI:

Nejka KORENJAK, 1. C

Suzana RATAJC, 1. C

MENTOR:

Peter ČEPIN TOVORNIK, dipl. zn., dipl. san. inž.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2012**

ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V CELJU IN VELENJU

Šifra: **DIXI**

Letnik: **1. letnik**

Področje: **arhitektura**

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2012**

Raziskovalna naloga vsebuje:

- 53 strani
- 78 slik
- 7 tabel
- 7 grafov

Vse slike, ki so v raziskovalni nalogi, so last raziskovalk in mentorja.

Kupil sem si rolco, rolco papirja.
Skozi mesto šel sem z njo, z rolco papirja.
Jo odnesel bom domov, sem si tiho pravil,
na straniščni jo pokrov si jo bom nastavil.
Da mi bo prav pr'šla rolca papirja.
Da mi bo prav pr'šla rolca papirja.
(A. Smolar) (11)

ZAHVALA

Da sva raziskovalno nalogo lahko izpeljali do konca, se morava najprej zahvaliti mentorju, profesorju Petru Čepinu Tovorniku za vse strokovne nasvete in spodbude pri izdelavi naloge. Zahvaljujema se tudi profesorici Petri Mrzdovnik za podano strokovno oceno in pregled naloge, profesorici Franji Dobrajc za prevod povzetka v angleščino ter profesorici Maji Antonič, ki je nalogo slovnično pregledala in popravila. Zahvala gre tudi gospe Nini Lobe Selič in gospodu Mateju Korenu za tehnično izvedbo raziskovalne naloge ter ravnateljici Katji Pogelšek Žilavec za vzpodbudo, podporo in omogočanje izdelave naloge.

Zahvalili bi se tudi vsem naključnim anketirancem, ki so z dobro voljo izpolnili najin vprašalnik in nama bili tako v veliko pomoč pri raziskovanju. Zahvaliti pa se morava tudi delavcem zaposlenim na avtobusnih in železniških postajališčih, na tržnici in v centru Nova. Zahvaljujema se tudi vsem, ki so nama pomagali, da sva lahko raziskovalno nalogo pripeljali do končnega cilja.

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	3
KAZALO VSEBINE	4
POVZETEK.....	5
SUMMARY	6
1 UVODNI DEL.....	7
1.1 UVOD	7
1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	7
1.3 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	8
1.4 METODE DELA	8
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 DRUŠTVO ZA KRONIČNO VNETHO ČREVESNO BOLEZEN.....	9
2.1.1 PROJEKT NAJ JAVNO STRANIŠČE.....	10
2.2 ZAKONODAJA	11
2.2.1 PRAVILNIK O OPREMLJENOSTI ŽELEZNIŠKIH POSTAJ IN POSTAJALIŠČ	11
2.2.2 PRAVILNIK O OPREMLJENOSTI AVTOBUSNIH POSTAJ, POMEMBNEJŠIH AVTOBUSNIH POSTAJALIŠČ IN AVTOBUSNIH POSTAJALIŠČ TER NAČINU OPRAVLJANJA STORITEV AVTOBUSNIH POSTAJ.....	12
3 EMPIRIČNI DEL.....	13
3.1 VZOREC	13
3.2 ČAS RAZISKAVE.....	13
3.3 OBDELAVA PODATKOV	13
3.4 ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V CELJU	14
3.4.1 MESTNA TRŽNICA CELJE	14
3.4.2 ŽELEZNIŠKA POSTAJA CELJE	18
3.4.3 AVTOBUSNA POSTAJA CELJE.....	20
3.5 ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V VELENJU	25
3.5.1 NAKUPOVALNI CENTER NOVA	25
3.5.2 AVTOBUSNA POSTAJA.....	29
3.5.3 ŽELEZNIŠKA POSTAJA	33
3.6 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	36
3.7 INTERVJUJA	44
3.7.1 INTERVJU Z GOSPODOM NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI CELJE.....	44
3.7.2 INTERVJU Z VZDRŽEVALCEM NA MESTNI TRŽNICI CELJE	45
3.8 RAZPRAVA.....	46
4 ZAKLJUČNI DEL.....	48
4.1 UGOTOVITVE	48
4.2 ZAKLJUČEK	49
5 PRILOGE.....	50
6 VIRI IN LITERATURA	53

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge z naslovom Arhitektura javnih sanitarij v Celju in Velenju je bil ugotoviti, kakšno je stanje javnih sanitarij v Celju in Velenju, cilj pa spodbuditi upravljalce sanitarij, da bodo zanje čim bolj skrbeli.

V teoretičnem delu je opisano Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen in projekt Naj javno stranišče. Opisana je tudi zakonodaja o sanitarijah ter njihovi urejenosti.

Osnova za empirični del so fotografije, posnete na javnih sanitarijah v Celju (železniška in avtobusna postaja ter mestna tržnica) in Velenju (železniška in avtobusna postaja ter center Nova) ter ocenitev le-teh po ocenjevalnem listu. Največ točk so v Celju dobile sanitarije na tržnici (4,35 točke), v Velenju pa sanitarije na avtobusni postaji (4,42 točke), oboji imajo tudi poseben prostor, prilagojen za invalide.

Anketni vprašalnik je rešilo 40 naključno izbranih ljudi v Celju ter Velenju. Rezultati so pokazali, da več kot 70 % ljudi ne uporablja javnih sanitarij ter da jih je več kot 75 % mnenja, da ljudje niso dovolj osveščeni o njihovih lokacijah in da bi jih bilo potrebno imeti v mestu še več. Več kot 90 % ljudi ne pozna projekta Naj javno stranišče.

Ključne besede: javne sanitarije, arhitektura, invalidi, projekt

SUMMARY

The purpose of this research entitled Architecture of public toilets in Celje and Velenje was to find out the current state of public toilets in Celje and Velenje, the aim was to encourage toilet managers to take care of them as much as possible.

In the theoretical part is described the Association of inflammatory bowel disease and the project The best public toilet. There is also described the law according to toilets and their cleanliness.

The basis for the empirical part are the photos taken in public toilets in Celje (train and bus station and city market) and Velenje (train and bus station and center New) and to evaluate them according to evaluation paper. The most points in Celje got the toilets in the market place (4.35 points), and in Velenje the toilets at the bus station (4.42 points), both of them have a special room adapted for disabled people.

The questionnaire was filled in by 40 randomly selected people in Celje and Velenje. The results showed that more than 70 % of people do not use public toilets and more than 75 % of them have the opinion that people do not know where their locations are and that it is necessary to have them more in the city. More than 90 % of people do not know the project the best public toilet.

Keywords: public toilets, architecture, disabled people, project

1 UVODNI DEL

1.1 UVOD

Javne sanitarije so prostori, do katerih lahko dostopa vsakdo, tako obiskovalci kraja kot tudi prebivalci sami. To je prostor, kjer se izmenjuje veliko število uporabnikov z različnimi higienskimi navadami in zato je zelo pomembno, da so te sanitarije dobro in skrbno vzdrževane.(1)

Javne sanitarije morajo biti primerno urejene ter imeti ustrezno dostopnost do materiala ter do sanitarij samih. Sanitarije je potrebno postaviti ustrezno glede na podatke o številu prebivalcev in obiskovalcev mesta. (5)

Sanitarije morajo biti jasno in vidno označena. Ločene morajo biti glede na spol, torej na moške in ženske. Od teh mora biti vsaj ena kabina dostopna tudi za invalide oz. za osebe z omejenim gibanjem. Vse sanitarije morajo imeti umivalnico s previjalno mizo. Biti morajo čiste, brezhibno delujoče in dobro osvetljene. Opremljene morajo biti z nedrsečo talno oblogo, sistemom za zaklepanje kabin, držalom za toaletni papir, metlico, obešalnikom, držalom za brisače ali sušilnikom rok ter posodo za odpadke. (5)

Če so sanitarije označene s kakršnimkoli napisom, morajo biti napisi prilagojeni tudi slepim in slabovidnim. Vse kabine morajo biti primernih velikosti. (5)

V sanitarijah za ljudi z omejenim gibanjem, mora biti poleg zahtevanih elementov tudi držalo ob straniščni školjki, in sicer na obeh straneh. Ogledalo mora biti pritrjeno z nagibom. Sanitarije, katerih vhod ne sme biti z moškega ali ženskega dela sanitarij, morajo biti opremljene s klicem v sili. (5)

1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Namen najine raziskovalne naloge je bil ugotoviti ustrezno:

- dostopnost (tudi za invalide ter urnik dostopnosti);
- urejenost sanitarij oz. higieno v sanitarijah;
- označitev dostopnosti;
- opremljenost (dotrajanost, delovanje) in
- zalogo higienskih materialov (brisačke, milo, straniščni papir).

Cilj raziskovalne naloge je prikazati stanje javnih sanitarij v Celju in Velenju ter spodbuditi vodstva občin, da bodo zanje čim bolj skrbela.

1.3 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Na začetku sva si postavili štiri hipoteze za lažje raziskovanje, in sicer:

1. **hipoteza:** Več kot polovica sanitarij ima urejen dostop za gibalno ovirane osebe.
2. **hipoteza:** Vse sanitarije bodo po najinem točkovniku ocenjene z najmanj 3,5.
3. **hipoteza:** Vsi prostori, v katerih so javne sanitarije so vidno označeni.
4. **hipoteza:** Več kot polovica prebivalcev posameznega mesta uporablja javne sanitarije.

1.4 METODE DELA

Za raziskavo sva uporabili:

- a) metodo fotografiranja,
- b) metodo anketnega vprašalnika,
- c) intervjuja in
- d) delo s tekstom.

Najino delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

- a) najprej sva določili mesta javnih sanitarij v mestih Celje in Velenje,
- b) nato sva si ogledali sanitarije na mestih, ki sva jih določili,
- c) vzpostavili sva stik z zaposlenimi,
- d) izvedli intervjuje z zaposlenimi ter naključno izbranimi ljudmi,
- e) po ogledu sva slike analizirali ter interpretirali,
- f) na koncu sva analizirali postavljene hipoteze in naredili primerjavo med sanitarijami.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 DRUŠTVO ZA KRONIČNO VNETNO ČREVESNO BOLEZEN

Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen (v nadaljevanju tudi KVČB) je bilo ustanovljeno leta 2004. Sprva je združevalo mladostnike, v letu 2005 pa so postali nacionalno društvo, ki vključuje vse invalide, osebe s KVČB, tako otroke in mladostnike kot tudi odrasle. (2)

Do preoblikovanja v vseslovensko društvo je na dan 1. 9. 2005 društvo štelo 59 članov, od tega 37 otrok in mladostnikov ter trije odrasli bolniki s to boleznijo, ostali člani pa so bili starši, sorojenci, zdravstveni in svetovalni delavci. Ker so želeli, da bi se v društvo vključilo čim več bolnikov s KVČB, saj je število bolnikov s to boleznijo v Sloveniji dokaj visoko in so odrasli bolniki dostikrat prepuščeni samemu sebi, so v mesecu septembru 2005 speljali postopek preoblikovanja društva. Postali so društvo za vse bolnike s to boleznijo (otroke in odrasle) na območju celotne Slovenije. Na ta način lažje pomagajo širšemu krogu ljudi v Sloveniji, ki bolehamo za to boleznijo in se lažje povezujejo s sorodnimi društvi v tujini. Izkušenj z zdravljenjem in lajšanjem težav bolnikov s KVČB ter vključevanjem bolnikov v normalno življenje je v tujini več kakor pri nas. (2)

Od meseca septembra 2005 dalje se je v njihovo društvo včlanilo veliko novih članov iz različnih krajev po Sloveniji. Ob ustanovitvi je društvo štelo 25 članov, leta 2005 61 članov, leta 2006 249 članov in konec leta 2007 407 članov. Članstvo raste iz dneva v dan, člani pa prihajajo iz vseh območij Slovenije. Društvo deluje v sedmih regionalnih sekcijah in treh vsebinskih sekcijah, kažejo pa se potrebe po ustanovitvi novih sekcij. Sekcije organizirajo samostojna srečanja članov. Prav tako skupna strokovna srečanja organizirajo v različnih krajih Slovenije, na ta način želijo delovanje društva čim bolj približati članom. V oktobru leta 2006 so postali polnopravna članica Evropske zveze društev za kronično vnetno črevesno bolezen (EFCCA). (2)

V jeseni leta 2006 so pričeli s postopkom pridobitve statusa invalidske organizacije, ki ga je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Direktorat za invalide njihovemu društvu podelil v mesecu oktobru 2007. (2)

Naloge Društva za KVČB so naslednje:

- organizacija predavanj za bolnike s KVČB;
- organizacija predavanj za vzgojno varstvene organizacije, šole in delovne organizacije, kjer se člani izobražujejo ali so zaposleni;
- prirejanje srečanj članov društva (strokovna, javna);
- svetovanje (zdravstveno, dietetno, psihološko, pravno, socialno);
- organizacija samopomoči med bolniki;
- svetovanje pri nabavi priročne strokovne literature in drugih pripomočkov;
- pripravljanje publikacij in zloženkov za bolnike v skladu z veljavno zakonodajo;
- izobraževanje članov na raznih seminarjih, predavanjih, tečajih, kongresih;

- dajanje pobud za izboljšanje strokovnega dela na področju obravnave bolnikov s KVČB in
- sodelovanje s sorodnimi društvi doma in v tujini. (2)

SEKCIJE PO SLOVENIJI SO:

- Sekcija štajerske regije,
- Sekcija ljubljansko, gorenjsko, notranjske regije,
- Sekcija celjsko-koroške regije,
- Sekcija zasavske regije,
- Sekcija goriške regije,
- Sekcija primorske regije,
- Sekcija dolenske regije,
- Sekcija pomurske regije,
- Mladinska sekcija,
- Otroška sekcija,
- Sekcija za avtoimuni hepatitis. (2)

2.1.1 PROJEKT NAJ JAVNO STRANIŠČE

19. november je svetovni dan stranišč, ki ga obeležujemo po vsem svetu in s katerim se povečuje ozaveščenost in pripravljenost lokalnih skupnosti za boljše sanitarne pogoje. V ta namen v Društvu za kronično vnetno črevesno bolezen izvajajo projekt Naj javno stranišče. Akcija je namenjena osveščanju javnosti o pomenu stranišč ter kot informacija članom in nečlanom društva ter tudi ostalim invalidom, kje v obiskanih mestih oz. občinah in bencinskih črpalkah ob glavnem avtocestnem križu imajo možnost dostopa do javnih stranišč, ki jih kot svojo temeljno potrebo nujno potrebujejo. (3)

Komisija projekta Naj javno stranišče ima posebne kriterije, po katerih ocenjujejo sanitarije. Kriteriji so naslednji:

- **DOSTOPNOST** (invalidnim osebam in urnik dostopa),
- **UREJENOST** (higiena prostorov),
- **OZNAČENOST DOSTOPA** (v stavbi, v turističnih mapah, na INFO-točki),
- **ŠTEVILO SANITARIJ** (glede na velikost občine),
- **VELIKOST SANITARIJ** (za invalidne osebe),
- **OPREMA** (dotrajanost, delovanje),
- **HIGIENSKI MATERIAL** (zaloga straniščnega papirja, mila in brisač).

Komisija s pomočjo kriterijev oceni sanitarije z ocenami od 1 do 5. (3)

2.2 ZAKONODAJA

Zakonodaja natančno določa urejenost sanitarij na železniški in avtobusni postaji.

2.2.1 PRAVILNIK O OPREMLJENOSTI ŽELEZNIŠKIH POSTAJ IN POSTAJALIŠČ

V 18. členu Zakona o varnosti v železniškem prometu je opredeljena urejenost prostorov za potnike, dostopov do vlakov in prometnih mest (4). Pravilnik o opremljenosti železniških postaj in postajališč v 18. členu opisuje sanitarije, in sicer (5):

Sanitarije je potrebno dimenzionirati glede na podatke o številu potnikov in času zadrževanja potnikov v notranjem prostoru železniške postaje.

Sanitarije in oprema v njih morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

- sanitarije morajo biti jasno označene;
- ločene morajo biti na moški in ženski del;
- najmanj ena kabina za oba spola mora biti dostopna osebam na invalidskem vozičku;
- imeti morajo umivalnico s previjalno mizo;
- biti morajo čiste, brezhibno delujoče in dobro osvetljene (najmanj 100 luksov);
- opremiti se morajo z nedersečo talno oblogo, sistemom za zaklepanje kabin, držalom za toaletni papir, metlico, obešalnikom, držalom za brisače ali sušilnikom rok ter posodo za odpadke.

V primeru, da je sanitarna oprema označena s kakršnimkoli napisom, mora biti ta izveden na tak način, da ga lahko razumejo tudi slepe in slabovidne osebe.

Da lahko sanitarije uporabljajo tudi potniki z večjimi kosi prtljage, so kabine, katerih vrata se odpirajo navznoter, široke najmanj 900 mm in dolge najmanj 1700 mm, kabine, katerih vrata se odpirajo navzven ali drsno, pa dolge najmanj 1500 mm. Vrata in vsi vhodi v sanitarije imajo svetlo širino najmanj 650 mm.

V sanitarni enoti za funkcionalno ovirane osebe morajo biti poleg zahtev, določenih v drugem, tretjem in četrtem odstavku tega člena, izpolnjene še naslednje zahteve:

- če imajo sanitarije le eno kabino, namenjeno funkcionalno oviranim osebam, le-ta ne sme imeti vhoda iz moškega ali ženskega dela sanitarij;
- na obeh straneh straniščne školjke se morajo namestiti držala;
- ogledalo se pritrdi pod nagibom;
- v sanitarni enoti se mora predvideti naprava za klic v sili.

Previjalnica je namenjena ženskim in moškim uporabnikom, zato vhod v njo ne sme biti z moškega ali ženskega dela sanitarij. V položaju za uporabo je previjalna miza od 800 mm do 1000 mm nad tlemi. Široka je najmanj 500 mm, dolga pa najmanj 700 mm. Oblikovana je tako, da dojenček ne more po nesreči zdrseti z nje, nima ostrih robov in prenese

obremenitev najmanj 80 kg. Če previjalna miza sega v prostor sanitarij, jo je mogoče zložiti s silo, ki ne presega 24 newtonov. (5)

2.2.2 PRAVILNIK O OPREMLJENOSTI AVTOBUSNIH POSTAJ, POMEMBNEJŠIH AVTOBUSNIH POSTAJALIŠČ IN AVTOBUSNIH POSTAJALIŠČ TER NAČINU OPRAVLJANJA STORITEV AVTOBUSNIH POSTAJ

Omenjeni pravilnik omenja v prvem odstavku drugega člena, da je avtobusna postaja prostor, določen za sprejem in odpravo avtobusov, ki mora imeti pokrite perone, urejene za varno vstopanje in izstopanje potnikov, prostore za zadrževanje potnikov in voznega osebja, za hrambo prtljage, elektronski medij za informacije o voznih redih ali tablo z objavo izvlečkov iz voznih redov, mesta za prodajo vozovnic, sanitarije ter prometni urad in s predpisi določeno opremo. (12)

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bil obisk na javnih sanitarijah v mestih Celje in Velenje, kjer sva pridobili vse slikovno gradivo ter ostale podatke. V Celju sva obiskali mestno tržnico, železniško in avtobusno postajo, v Velenju pa sva obiskali center Nova, avtobusno in železniško postajo.

Izdelali sva tudi anketni vprašalnik s sedmimi vprašanji, katerega je izpolnilo oz. nanj odgovorilo po telefonu 20 naključno izbranih ljudi v Celju in 20 ljudi v Velenju.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Sanitarije v Celju sva z mentorjem obiskali v sredo, 22. 2. 2012, od 9.00 do 13.00., v Velenje pa smo se podali v četrtek, 24. 2. 2012, od 9.00 do 12.00.

Anketiranci so po telefonu na anketna vprašanja odgovarjali v dnevih od 22. 2. 2012 do 26. 2. 2012.

Intervjuja z gospodom Lončarekom, ki je potekal na železniški postaji Celje, in delavcem, zaposlenim na sanitarijah na tržnici, sva opravili 22. 2. 2012.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Po opravljenih ogledih na javnih sanitarijah v Celju in Velenju sva najprej zbrali ves slikovni material ter ga uredili. Pobrskali sva po zakonodaji o sanitarijah, po zgodovini posameznih stavb, razčlenili ankete in ocenjevalne liste ter pričeli z delom.

Intervjuja sva posneli z mobitelom in pretipkale v računalnik.

3.4 ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V CELJU

V Celju smo si ogledali javne sanitarije na mestni tržnici, železniški ter avtobusni postaji. Ogled je potekal 22. 2. 2012, od 9.00 pa do 13.00.

3.4.1 MESTNA TRŽNICA CELJE

Sedež sanitarij na mestni tržnici najdemo na Linhartovi ulici 7 v Celju. Z mentorjem smo jo obiskali med 9.00 in 10.00 uro. Nov objekt mestne tržnice je leta 2009 zgradila družba CM Celje, d.d., območje tržnice znaša okoli štiri tisoč kvadratnih metrov in od tega je skoraj polovica površin pokritih z nadstreškom, pod katerim so tudi tri stavbe. V stavbah so poleg servisnih prostorov tržnice tudi zaprte stojnice in lokali. Tržnica se deli na več enot:

- zunanje stojnice pod nadstreškom (za prodajo sadja, zelenjave, oblačil in tekstila);
- neogrevane in ogrevane stojnice;
- lokali;
- zunanje stojnice izven nadstreška (za prodajo ekološko pridelane hrane in cvetlični tržnici);
- servisni prostori.

Branjevcem je na voljo 338 stojnic. (6)

Slika 1: Sedež sanitarij na Linhartovi 7

Slika 2: Mestna tržnica Celje

Prijazen delavec, ki je zaposlen v sanitarijah, jih ureja in skrbi za čistočo, nam je bil pripravljen odgovoriti na zastavljena vprašanja ter nam razkazati sanitarije. Pogovor z njim je predstavljen v poglavju intervju.

Dostop do sanitarij je zagotovljen tako za zdrave ljudi kot za gibalno ovirane osebe. V bližini sanitarij je pločnik, spuščen in obložen z nedrsečo snovjo, ki omogoča varen dostop do sanitarij z invalidskim vozičkom. Sanitarije so ločene za invalide, moške ter ženske. Vhod v sanitarije za invalide je širok 77 cm, kar pomeni, da to zadostuje za vhod z vozičkom, prav tako ni nameščenih posebnih pragov, ki bi lahko ovirali dostop invalidom.

Slika 3: Urejen primeren dostop za invalidske vozičke

Slika 4: Vhod v sanitarije za invalide

Ko vstopimo v prostor, sta na desni strani umivalnik in ogledalo, ki sta primerno nameščena za potrebe invalidom. Umivalnik je na primerni viši in ima v bližini posodo za odpadke, ogledalo pa je nagnjeno. Prav tako je dostopno milo in sušilnik za roke. Oskrbnik pa je dodal, da trenutno brisačk ne uporabljajo zaradi zamažitve sanitarij.

Ob straniščni školjki in umivalniku sta primerno nameščeni držali, ob straniščni školjki pa tudi SOS- klic, ki je predpisan pri sanitarijah za invalide. Straniščna školjka je brez pokrova za lažjo uporabo ob njej pa je tudi metlica. Sistem za zaklepanje pri sanitarijah za invalide ni prisotno. Osvetljenost je glede na potrebe primerna.

Slika 5: SOS klic v sanitarijah za invalide

Slika 6: SOS klicna naprava v kabini za zaposlene

Slika 7: Prilagojen dostop za invalide

Slika 8: Primerna opremljenost za invalide

Vse sanitarije, za invalide, moške in ženske, so primerno dostopne, opremljene po predpisih z nedrsno talno oblogo, sistemom za zaklepanje, kjer je potreben, metlico, obešalnikom, posodo za odpadke, umivalnikom, ogledalom, milnikom in držalom za brisačke ali sušilnikom. Pri ženskih sanitarijah pa je primerno poskrbljeno tudi za odpadke, kot so damski vložki in podobno. Vsi prostori so dovolj veliki in primerno osvetljeni ter diskretno ločeni glede na

spol. Od sanitarnih prostorov je ločena tudi umivalnica. Število straniščnih školjk in umivalnikov zadostuje potrebam.

V sanitarijah na mestni tržnici nimajo posebnih oznak za slepe ali slabovidne. Po mestu oz. v bližini sanitarij ni nikjer razvidnih oznak, kje bi sanitarije bile.

Zraven sanitarij za invalide so sanitarije za ostale ljudi.

Slika 9: Primeren dostop do sanitarij in ločenost glede na spol ter potrebe

Slika 10: Nameščen mehanizem za zaklepanje

Slika 11: Primerna urejenost sanitarij

Slika 12: Umivalniki v sanitarijah

Sanitarije vključujejo na moškem delu dva umivalnika, dve straniščni školjki in dva pisoarja, ki sta ločena. Na ženskem delu pa dva umivalnika in dve straniščni školjki. K sanitarijam ni vključena previjalnica.

Sanitarije so po najinem ocenjevalnem listu dobile povprečno oceno 4,35.

3.4.2 ŽELEZNIŠKA POSTAJA CELJE

Obiskali smo tudi sanitarije na železniški postaji v Celju. Železniška postaja se uporablja od leta 1846 in je ena izmed večjih železniških postaj v Sloveniji. Upravljajo jo slovenske železnice. Postaja ima 44 tirov in 6 peronov. Namenjena je tako potniškemu kot tudi tovornemu prometu. Je na Krekovem trgu 1 v Celju. (7)

Slika 13: Železniška postaja Celje

Za pogovor smo prosili gospoda Lončareka, ki je na železniški postaji zaposlen kot direktor. Povedal nam je, da za sanitarije na postaji skrbi sekcija za vzdrževanje proge. Letno za sanitarije namenijo 10.000 evrov. Trenutno v sanitarijah ni zaposlen nihče. Za čistočo v sanitarijah pa skrbi podjetje ŽIP (železniško invalidsko podjetje), kjer imajo zaposlene čistilke, ki skrbijo za zadostno opremo. Gospod nam je tudi povedal, da imajo ljudje zelo slab odnos do javnih sanitarij, saj imajo velikokrat probleme z veliko onesnaženostjo oz. nehygieno in uničenim inventarjem.

Takoj, ko smo stopili v poslopje železniške postaje, nas je pozdravil znak, ki nakazuje, kje so sanitarije. Zlahka smo našli vhod v sanitarije, saj je bila oznaka vidna že od daleč (sliki 15 in 16).

Slika 14: Napisi ob vhodu v notranjost postaje

Slika 15: Napisi, ki označuje sanitarije

Ob vstopu v prostore sanitarij najprej zagledamo napisi, ki nam pove, da je tam zaloga straniščnega papirja in lahko vsak razpolaga z njim po lastni želji. Postaja ima ločene sanitarije glede na spol, posebej prilagojenih sanitarij za invalide pa nima.

Slika 16: Prikaz ločenih sanitarij

Slika 17: Od daleč razvidna oznaka za sanitarije

Dostop za ljudi z omejenim gibanjem je otežen, saj imajo sanitarije visoke pragove in neprimerno širino straniščnih kabin za uporabo invalidskega vozička. Glede na opremo so ženske sanitarije bolj ohranjene od moških. Nobene od sanitarij pa nimajo zadostnega števila brisačk in mila. Prostori imajo tudi dve grelni telesu. Sanitarije nimajo urejenega sistema za zaklepanje straniščnih kabin in klica v sili za invalide. Prav tako ni nameščenih držal za invalide ter prilagojenega ogledala za le-te. Sanitarij je dovolj glede na potrebe, osvetljenost pa je prav tako zadovoljiva. Sanitarije so odprte od 5.00 pa vse do 23.00.

Slika 18: Umivalnica

Slika 19: Zadostno število sanitarij

3.4.3 AVTOBUSNA POSTAJA CELJE

Avtobusna postaja v Celju stoji tik ob nakupovalnem centru Celeja park. Postaja ima notranje prostore, kot so čakalnica, pisarne, blagajna in tudi sanitarije. Sanitarije so v kletnih prostorih. Ko vstopimo s peronov v čakalnico, se obrnemo na levo, kjer so stopnice, ki vodijo do sanitarij. Če pa pridemo v čakalnico z glavne ceste, so sanitarije na desni strani. Sanitarije pozimi služijo tudi kot prenočišče brezdomcev.

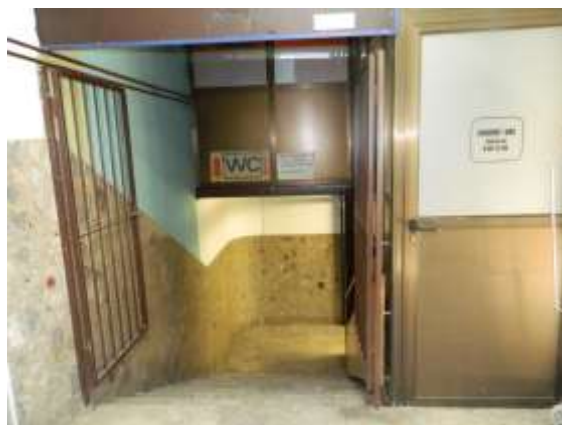

Slika 20: Avtobusna postaja Celje

Do sanitarij vodi 20 stopnic, ki jih vodi podest. Sanitarije torej niso pod nobenim pogojem dostopne za invalide, saj so stopnice visoke 17 cm.

Slika 21: Vhod iz čakalnice v sanitarije od daleč

Slika 22: Vhod iz čakalnice v sanitarije od blizu

Slika 23: Oznaka za sanitarije

Slika 24: Stopnice do sanitarij

Slika 25: Predprostor moških sanitarij

Slika 26: Predprostor moških sanitarij

Sanitarije so ločene na moške ter ženske, kar je vidno z napisom kot tudi z zidnimi barvami, ki so nežnejše za ženski spol ter hladne za moške. Opremljena so z umivalnico, ki pa v moških

sanitarijah ni povezana z virom vode ter odtokom. Tako v moških kot v ženskih sanitarijah je dostopno samo po eno stranišče. Vrat je sicer več, a niso odklenjena.

Slika 27: Brisačke v umivalnici

Slika 28: Ogledalo v umivalnici

Sanitarije so opremljene z brisačkami, toaletnim papirjem, ogledalom, metlico ter posodo za odpadke. Pred vhodom v sanitarije je predprostor, ki je nakazan za služenje umivalnici, vendar le-ta ni urejena, v predprostoru oz. v moškem delu je vgrajen umivalnik, ki pa nima priključenega odtoka ter vode. Moške sanitarije so opremljene tudi s pisoarji, ki pa niso ločeni.

Slika 29: Stopnice do sanitarij, meritev

Slika 30: Straniščna školjka ter metlica

Slika 31: Umivalnica ženskih sanitarij

Slika 32: Pogled na ženske sanitarije

Slika 33: Umivalnica moških sanitarij

Slika 34: Pogled na moške sanitarije

Slika 35: Nakazana umivalnica v moškem predprostoru brez odtoka in vode

Slika 36: Umivalnik v moški umivalnici

Slika 37: Pisoarji

Slika 38: Pisoar

Sanitarije so po najinem kriteriju dosegle povprečno oceno 2,41 točk. Povprečna ocena pa ne vključuje sanitarij za invalide.

Na moških sanitarijah sta samo dva pisoarja, čeprav bi morali biti štirje.

Iz dejanskega stanja je razvidno, da sanitarije niso najboljše urejene, saj nimajo niti dostopa za invalide. Sanitarije nimajo vključene previjalnice.

3.5 ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V VELENJU

Ogled javnih sanitarij v Velenju je potekal 24. 2. 2012 od 9.00 do 12.00. Ogledali smo si sanitarije v nakupovalnem centru Nova, na avtobusni postaji in na železniški postaji.

3.5.1 NAKUPOVALNI CENTER NOVA

Nakupovalni center ima vključene raznovrstne trgovine in bare. Je v središču Velenja na Šaleški cesti 21. Polno ime centra je METRO TRGOVSKA DRUŽBA D.D. MANA VELENJE CENTER NOVA. (7)

Slika 39: Nakupovalni center Nova

Center ima na voljo ločene sanitarije za moške, ženske in invalide. Sanitarije so odprte od jutra pa vse do zaprtja celotnega centra. Za čistočo oz. snago skrbi čistilka, ki je zaposlena za celotno poslopje in izvaja občasne obhode. Po najini oceni so sanitarije dosegle povprečno oceno 4,29 točk.

Za dostop za invalide je prilagojeno dvigalo, do sanitarij pa sicer vodi 15 stopnic. Sanitarije so v ožjem krogu označene na vidnem mestu. Pri sanitarijah za invalide so vrata primerne širine, odpirajo se navznoter in vhod je brez pragov. V notranjosti je nameščen senzor za prižig luči, tako da invalidom ni potrebno iskanje in stegovanje za stikalom. Tla so obložena z ne drsno talno oblogo. Pri straniščni školjki so nameščena držala na obeh straneh. Sanitarije za invalide nimajo sistema za zaklepanje, metlic, obešalnika, posode za odpadke, brisačk ter klica v sili. Ogledalo je nameščeno pod nagibom, umivalnik pa je na dostopni višini za invalide.

Slika 40: Oznaka za sanitarije

Slika 41: Oznaka za sanitarije

Slika 42: Primerno nameščena držala in višina umivalnika

Slika 43: Senzor pri invalidih za prižiganje luči namesto stikal

Na sanitarijah za invalide ni nameščenega klica v sili, posode za odpadke, obešalnika ter metlice.

Slika 44: Dvigalo za invalide

Slika 45: Vhod brez pragov

V sanitarijah za moške je osvetljenost nekoliko slabša. Primanjkuje diskretne ločenosti med pisoarji, ki pa so sicer na primerni višini. Materiala je bilo ob našem prihodu zadosti, moramo pa vedeti, da je bil ogled opravljen v dokaj zgodnjih urah. V prostoru ni posebej ločene umivalnice od sanitarij. Prav tako ni nameščenih obešal.

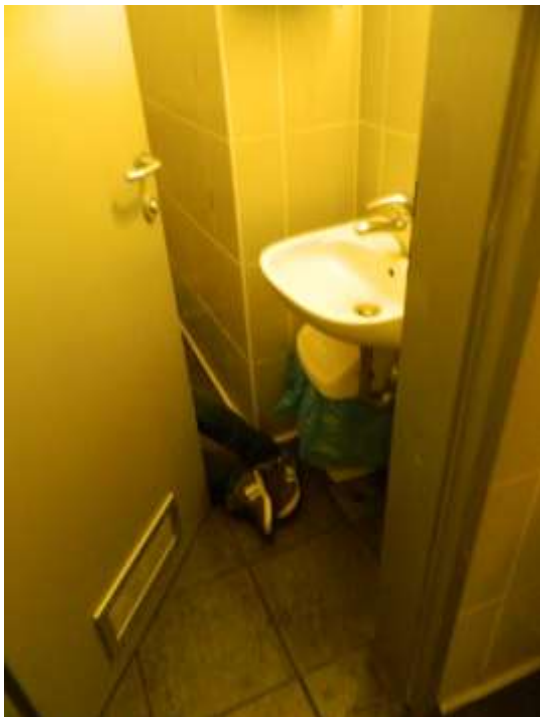

Slika 46: Pisoarji na moških sanitarijah

Slika 47: Umivalnik z ogledalom, posodo za odpadke, milom ter brisačkami

V ženskih sanitarijah je prostor sanitarij ločen od umivalnice z leseno pregrado, ki ima mehanizem za zaklepanje. Pregrada ima spodaj prostor, da se vidi, ali je stranišče zasedeno. Nameščeno ima ogledalo, umivalnik, milnik, držalo za brisačke, metlico, posodo za odpadke ter posebej ločeno posodo za higienske vložke.

Slika 48: Odpiranje vrat navznoter

Slika 49: Vidno označen izhod v sili

Slika 50: Ločena umivalnica z leseno pregrado

Slika 51: Na ženskih sanitarijah je dodan koš za higienske vložke

3.5.2 AVTOBUSNA POSTAJA

V Velenju smo si ogledali tudi sanitarije na avtobusni postaji, ki jo najdemo na Šaleški cesti 1. Ker je bil stari objekt že star in ni ustrezal potrebam sodobnega transporta ljudi, so leta 2009 zgradili novo avtobusno postajo na lokaciji, ki je ustrežnejša in v bližini večjim stanovanjskim objektom. V sklopu avtobusne postaje so zgradili tudi veliko parkirno hišo. (8, 9)

Slika 52: Avtobusna postaja Velenje

Na avtobusni postaji so sanitarije tik ob lokalu Antlej ter čakalnici za potnike. Sanitarije so odprte kot že prej omenjeni lokal (od 4.45 do 22.00), saj imajo tam tudi ključke za sanitarije invalidov, ki sicer niso odprte.

Sanitarije za invalide, ki pa so hkrati skladišče oz. soba za čistilko, imajo prilagojen vhod, saj je brez pragov, vrata pa so široka 90 cm.

Slika 53: Nameščena držala

Slika 54: Klic v sili

Slika 55: Umivalnik z ogledalom pod kotom

Slika 56: Nedrsna talna obloga brez pragov

Vse sanitarije so opremljene z nedrsno talno oblogo, držalom za brisačke, umivalnikom, ogledalom (pri invalidih z nagibom), obešalnikom, posodo za odpadke, milnikom, metlico. Vsi pripomočki so na primerni višini in na dosegu roke. Klicna naprava ne deluje.

Sanitarije za invalide imajo nameščena tudi držala na obeh straneh straniščne školjke ter pri umivalniku. Prilagojena je tudi pipa za lažje odpiranje z invalidskega vozička. Sanitarije imajo nameščena tudi obešala.

Slika 57: Prilagojena pipa za invalide

Slika 58: Moške sanitarije

Slika 59: Sistem za zaklepanje

Slika 60: Vrata z režo za zračenje in oznako sanitarij

Slika 61: Moške sanitarije

Slika 62: Moške sanitarije

Slika 63: Ženske sanitarije z vso opremo

Slika 64: Straniščna školjka z metlico

Sanitarije imajo slabo označen dostop, saj v širši okolici ni nobenega znaka zanje. V območje sanitarij ni vključene previjalnice. Nameščen je tudi klic v sili, ki pa sicer ne deluje.

Najina povprečna ocena za sanitarije na avtobusni postaji je 4, 42 točke.

3.5.3 ŽELEZNIŠKA POSTAJA

Železniška postaja, ki oskrbuje Velenje in njene bližnje naselje, je na Celjski cesti 5. Namenjena je prevozu tovora in oseb. Železniška postaja je sestavljena iz dveh peronov.

Slika 65: Železniška postaja Velenje

Sanitarije na železniški postaji so omogočene le za ljudi z neomejenim gibanjem, saj pragovi niso ustrezni za prehod z vozičkom, ker je stopnica, ki vodi do sanitarij, visoka 8 cm, vrata pa so široka 68 cm in tako ne omogočajo dostopa do sanitarij.

Slika 66: Prag in stopnica pri vhodu

Slika 67: Vrata širine 68 cm

Sanitarije so označene na objektu, v katerem le-ta so, po mestu oz. v bližini sanitarij pa posebnih oznak ni. Sanitarije so v ločenem prostoru oz. je zanje določen za to namenjen objekt v neposredni bližini postaje. Stavba se po zunanosti ujema s postajo. Sanitarije se ločijo na moške in ženske. Čez dan so zaklenjene, ključ pa je mogoče dobiti pri blagajni, kjer prodajajo tudi karte. Sanitarije čistijo enkrat dnevno.

Slika 68: Ločena stavba za sanitarije

Slika 69: Ločena stavba sanitarij

Slika 70: Ločene sanitarije za moške in ženske

Slika 71: Pisoarji na moških sanitarijah

Tla so opremljena z oblogo, ki na vlagi postane drseča. Sanitarije imajo vključen sistem za zaklepanje, metlico obešalnik, posodo za odpadke, umivalnik, ki je od tal nameščen 79 cm, ogledalo, milnik ter držalo za papirnate brisačke.

Slika 72: Umivalnik z brisačkami, milom ter posodo za odpadke in ogledalom

Slika 73: Poskrbljeno je za zračenje

Slika 74: Pogled na sanitarije z zunanje strani

Slika 75: Sistem za zaklepanje

V notranjosti posameznih sanitarij so straniščne školjke ločene od umivalnice in na moških sanitarijah tudi od pisoarjev.

Slika 76: Notranjost sanitarij

Slika 77: Ločene sanitarije

Sanitarije so opremljene tudi z lučjo ter toaletnim materialom na zalogi (papirnate brisačke, straniščni papir).

Ob našem obisku so bile sanitarije urejene in čiste. Na to pa verjetno vpliva tudi čas našega obiska, saj smo železniško postajo obiskali v času počitnic ter pred 12. uro. V ženskih sanitarijah je poskrbljeno tudi za zračenje z okni.

3.6 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

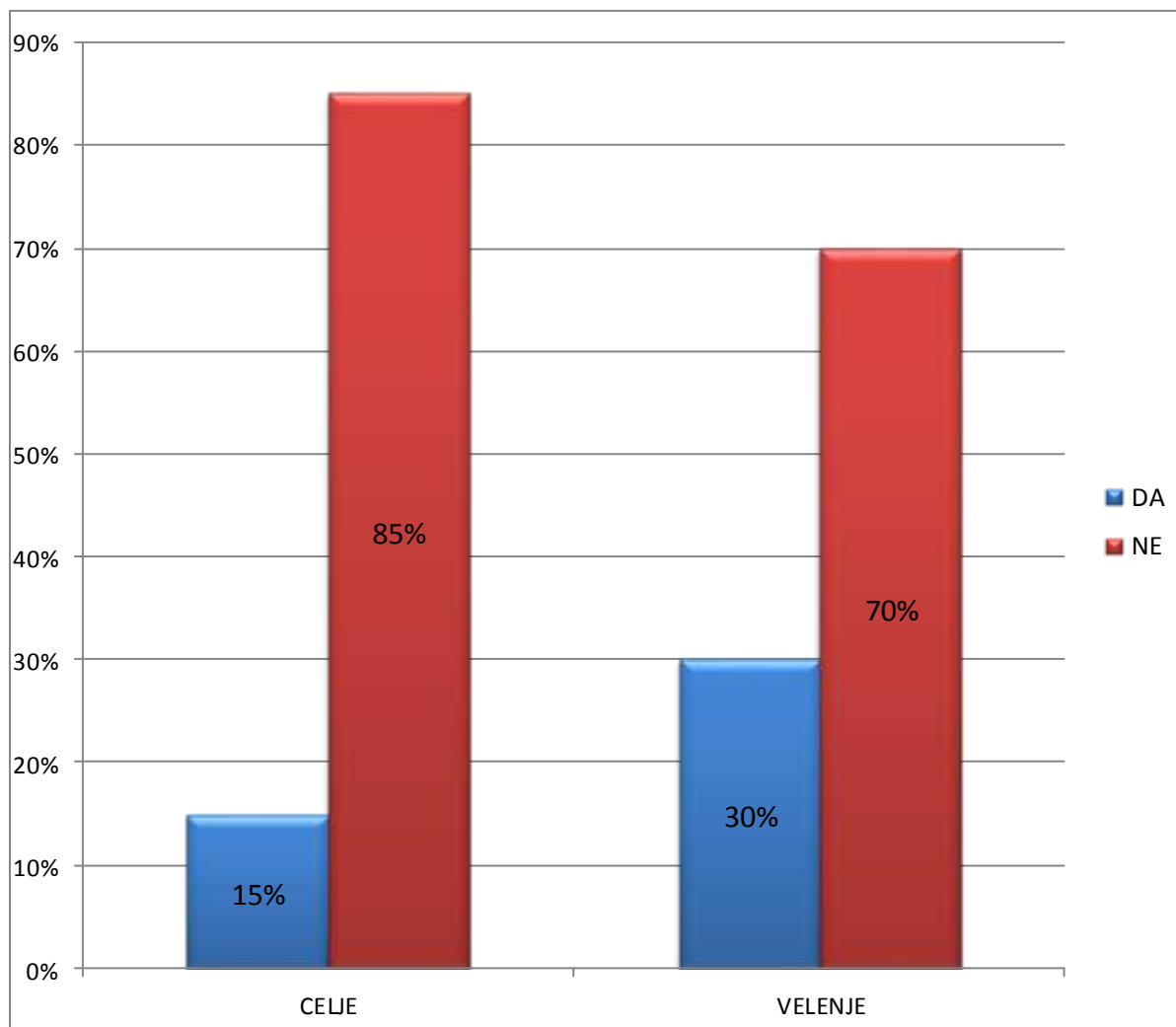
Na naslednjih straneh so podatki z anketnega vprašalnika prikazani najprej v razpredelnicah nato pa kot grafi. Vsako vprašanje ima svoj graf in razpredelnico za boljšo preglednost. Grafi so skupaj prikazani za mesto Celje in Velenje. V tabelah so podatki o odgovorih podani ločeno tudi na spol. Za večjo preglednost je moški spol označen s črko M, ženski pa s črko Ž.

V grafih so številke za oba spola skupaj pretvorjene v odstotke.

1. Uporabljate javne sanitarije v Celju/Velenju

Tabela 1: Uporabljate javne sanitarije v Celju/Velenju?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
DA	2	1	3	3
NE	3	14	13	1

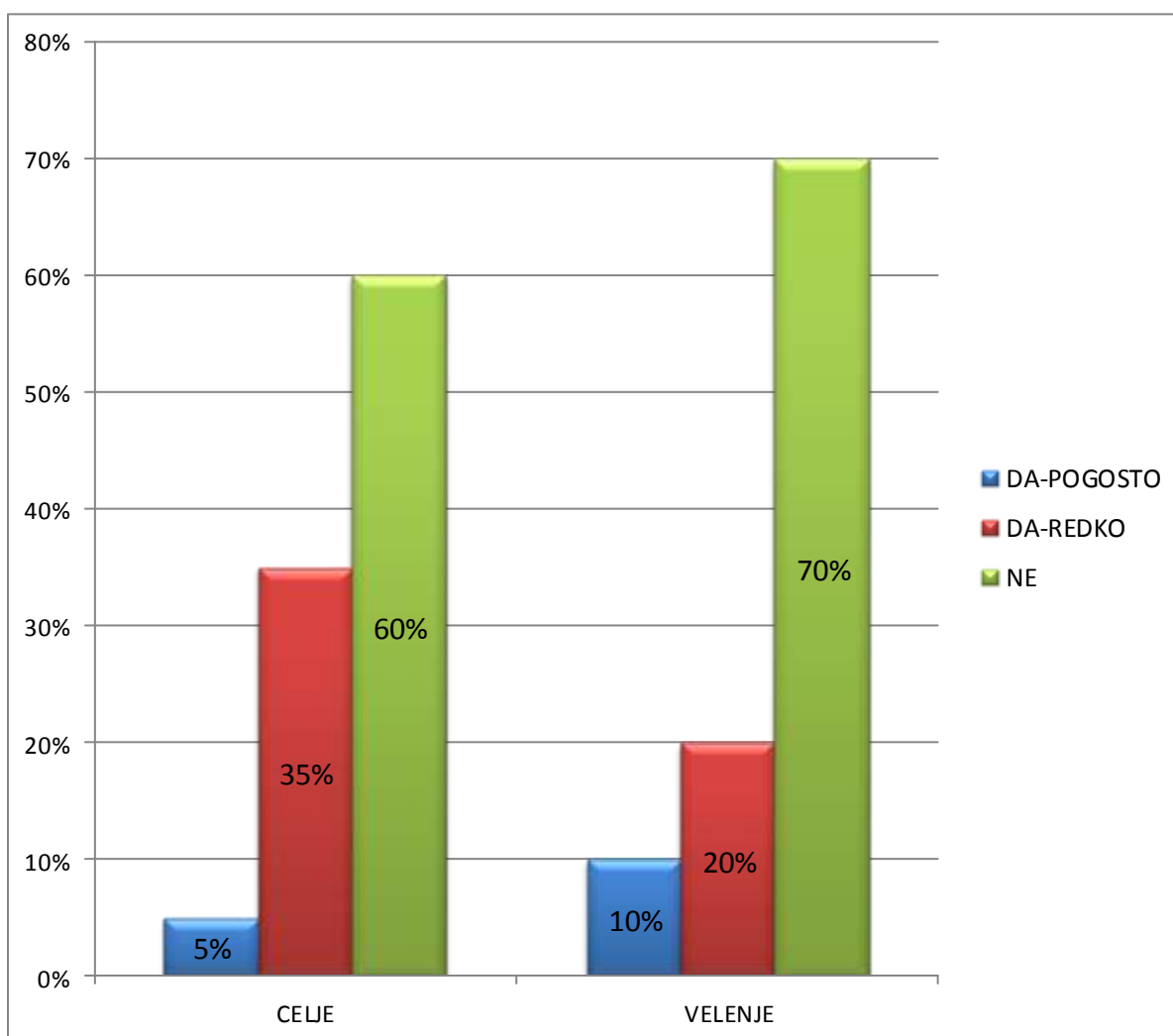
Graf 1: Uporabljate javne sanitarije v Celju/Velenju?

Iz grafa je razvidno, da več kot 70 % prebivalcev ne uporablja javnih sanitarij v Celju/Velenju.

2. Kako pogosto jih uporabljate?

Tabela 2: Kako pogosto uporabljate javne sanitarije?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
DA, POGOSTO	1	0	1	1
DA, REDKO	2	5	2	2
NE	3	9	13	1

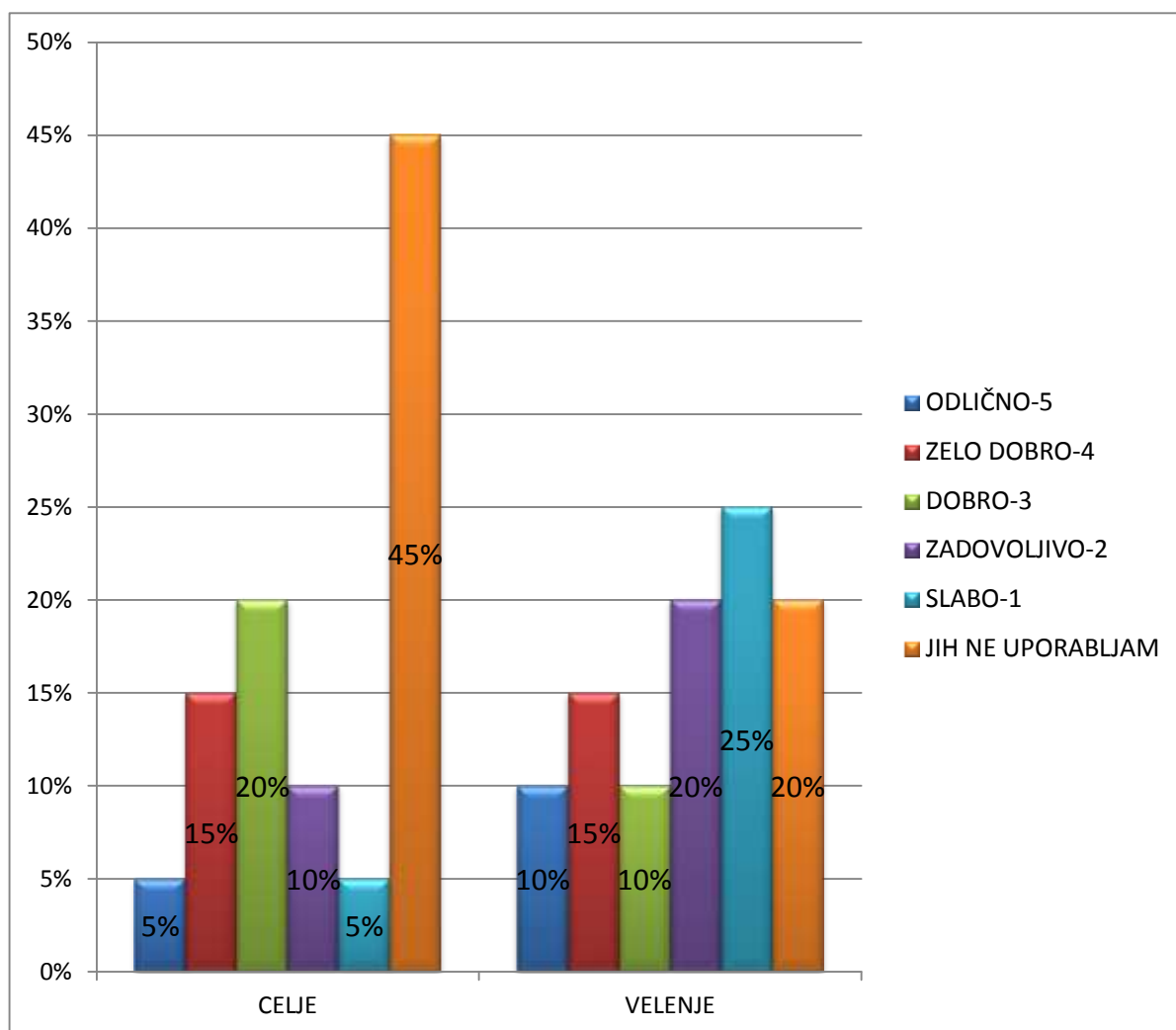
Graf 2: Kako pogosto jih uporabljate?

Tistih anketirancev, ki uporabljajo javne sanitarije pogosto, je več v Velenju (10 %), tistih, ki pa jih uporabljajo redko, pa je več v Celju (35 %).

3. Kako ocenjujete uporabo (funkcionalnost) javnih sanitarij?

Tabela 3: Kako ocenjujete uporabo(funkcionalnost) javnih sanitarij?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
ODLIČNO-5	1	0	2	0
ZELO DOBRO-4	1	2	3	0
DOBRO-3	2	2	2	0
ZADOVOLJIVO-2	1	1	1	2
SLABO-1	0	1	5	0
JIH NE UPORABLJAM	1	8	3	2

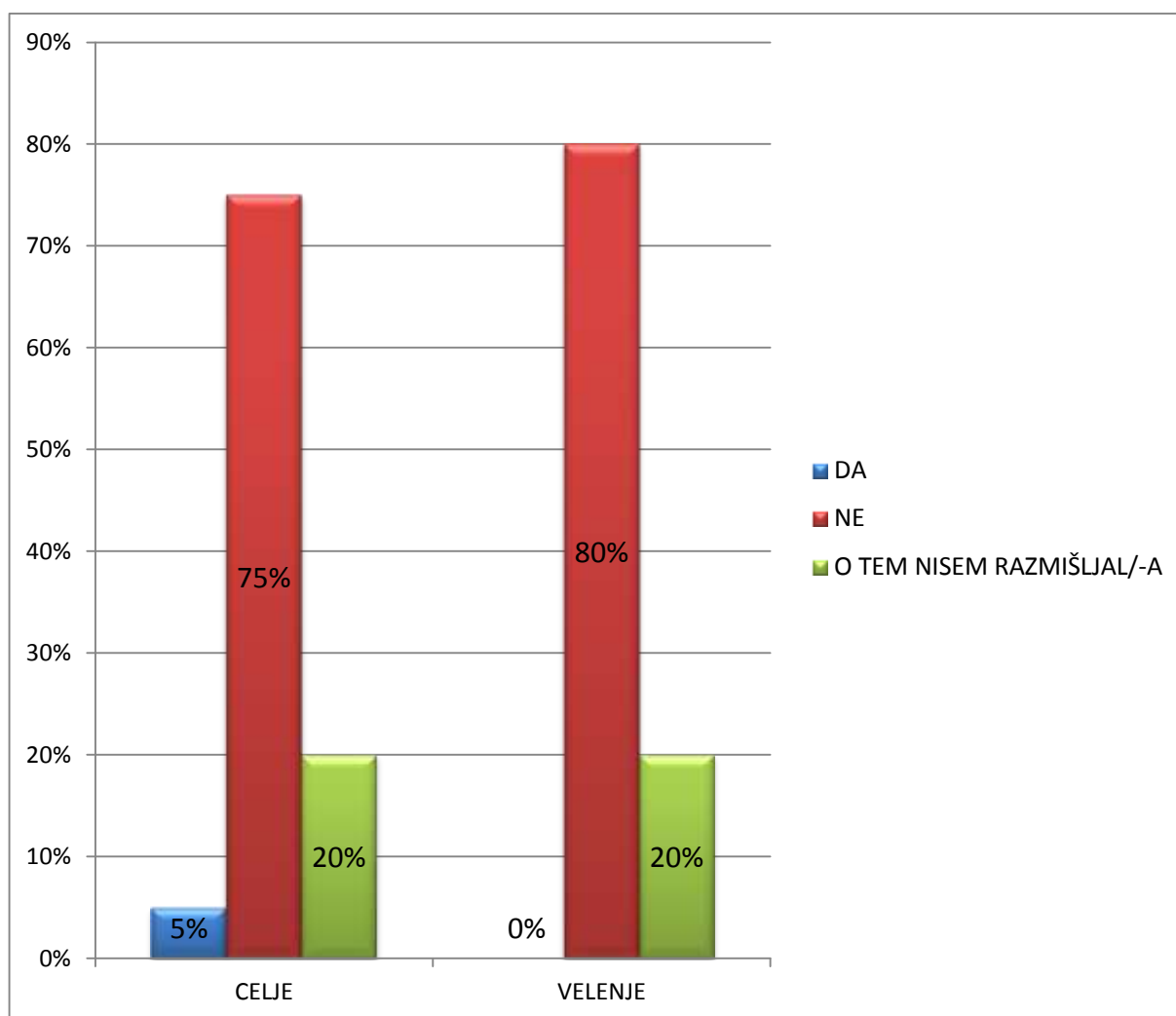
Graf 3: Kako ocenjujete uporabo (funkcionalnost) javnih sanitarij?

V Celju anketiranci, ki uporabljajo javne sanitarije, ocenjujejo le-te v največjem odstotku (20 %) za dobro, v Velenju pa v 25 % slabo.

4. Ali so ljudje dovolj dobro ozaveščeni o lokacijah javnih sanitarij po mestu?

Tabela 4: Ali so ljudje dovolj dobro ozaveščeni o lokacijah javnih sanitarij po mestu?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
DA	1	0	0	0
NE	3	12	12	4
O TEM NISEM RAZMIŠLJAL/-A	2	2	4	0

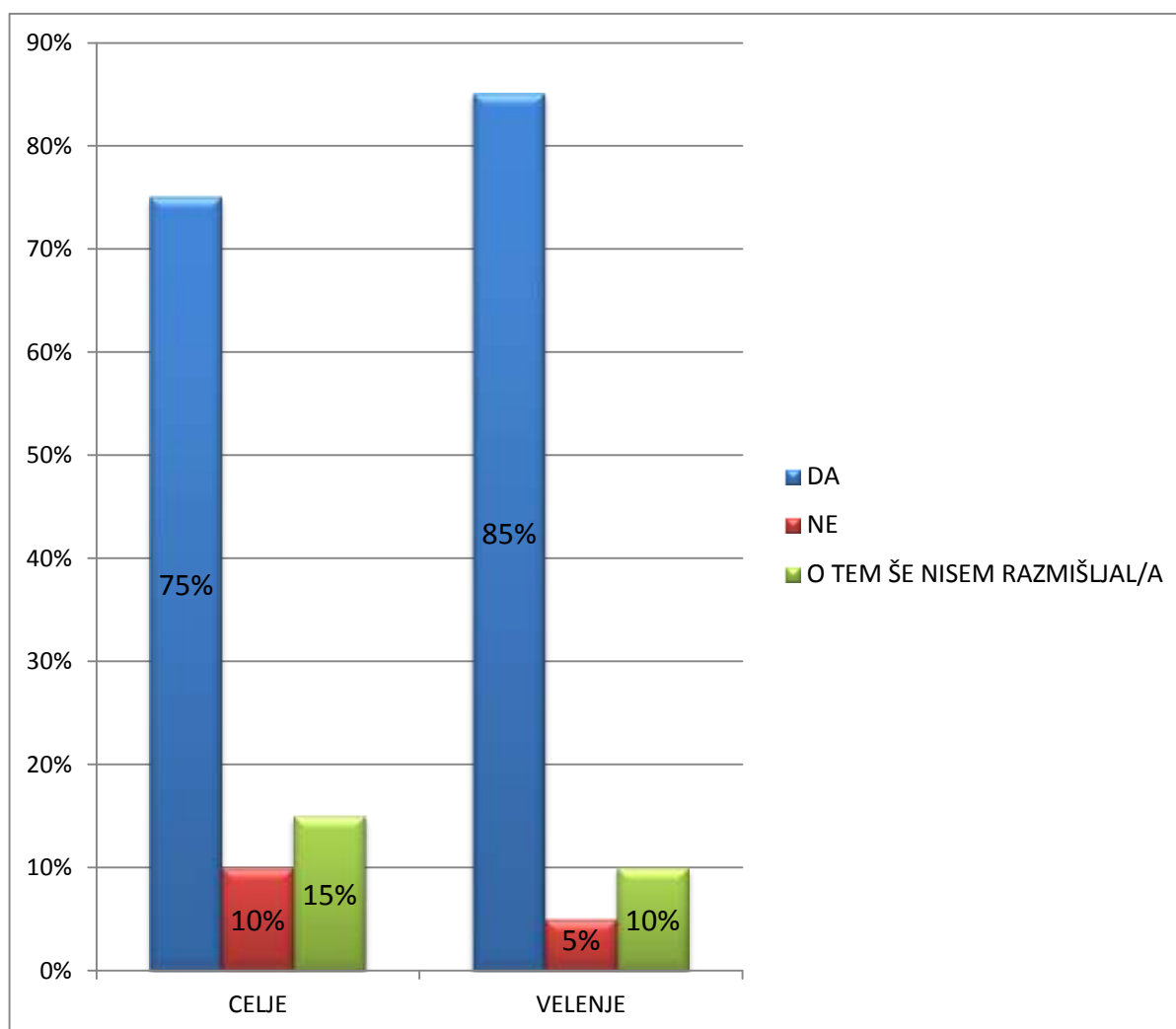
Graf 4: Ali so ljudje dovolj dobro ozaveščeni o lokacijah javnih sanitarij po mestu?

Več kot 75 % ljudi v Celju/Velenju ocenjuje, da so ljudje premalo ozaveščeni o lokacijah javnih sanitarij po mestu.

5. Ali bi bilo treba po vašem mnenju imeti v mestu še več javnih sanitarij?

Tabela 5: Ali bi bilo treba po vašem mnenju imeti v mestu še več javnih sanitarij?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
DA	3	12	15	2
NE	1	1	1	0
O TEM NISEM RAZMIŠLJAL/-A	2	1	0	2

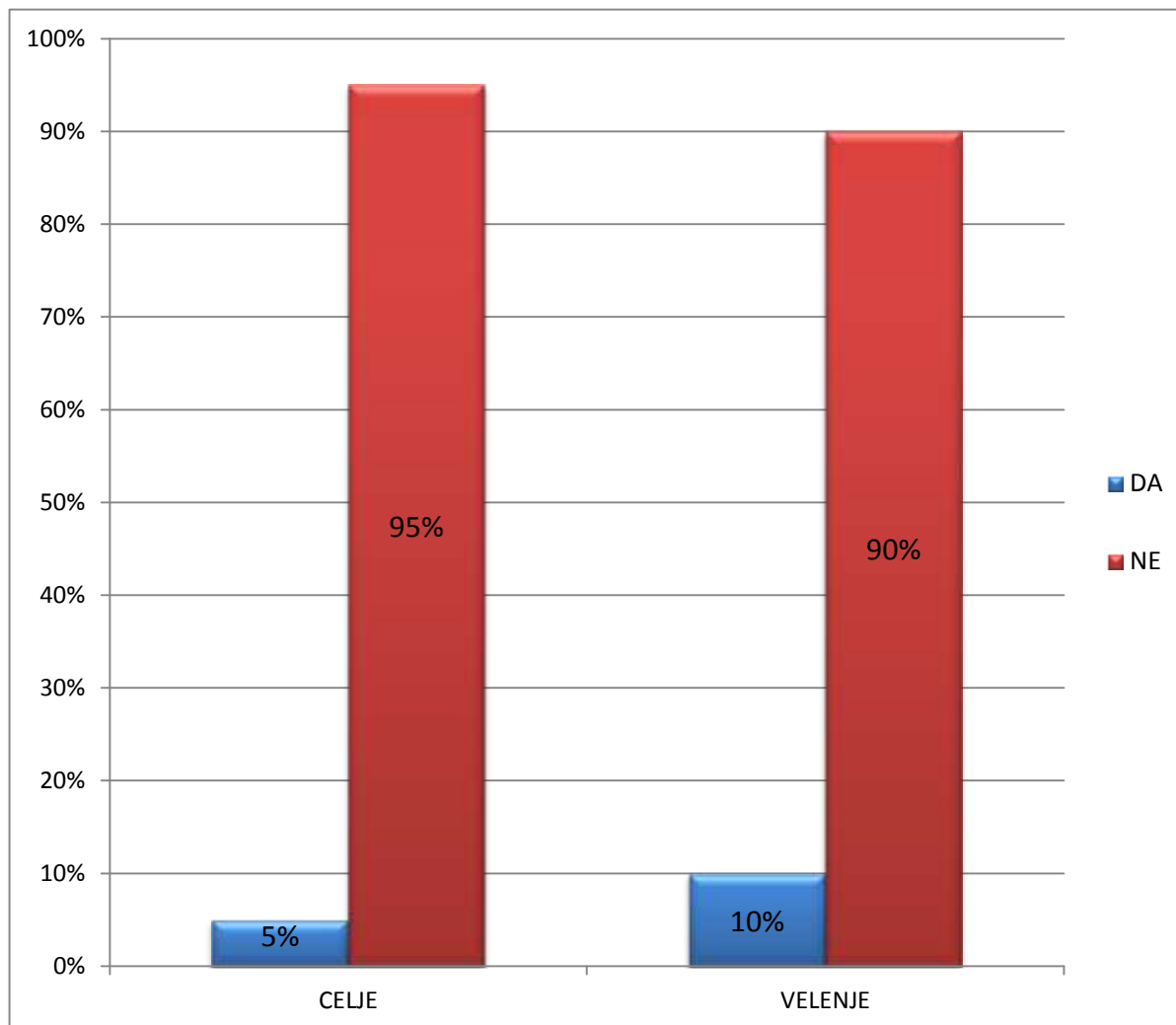
Graf 5: Ali bi bilo treba po vašem mnenju imeti v mestu še več javnih sanitarij?

Več kot 75 % anketiranih prebivalcev obeh mest meni, da je javnih sanitarij po mestu premalo.

6. Ali so ljudje dovolj dobro ozaveščeni o lokacijah javnih sanitarij po mestu?

Tabela 6: Ali poznate projekt: NAJ JAVNO STRANIŠČE?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
DA	0	1	2	0
NE	6	13	14	4

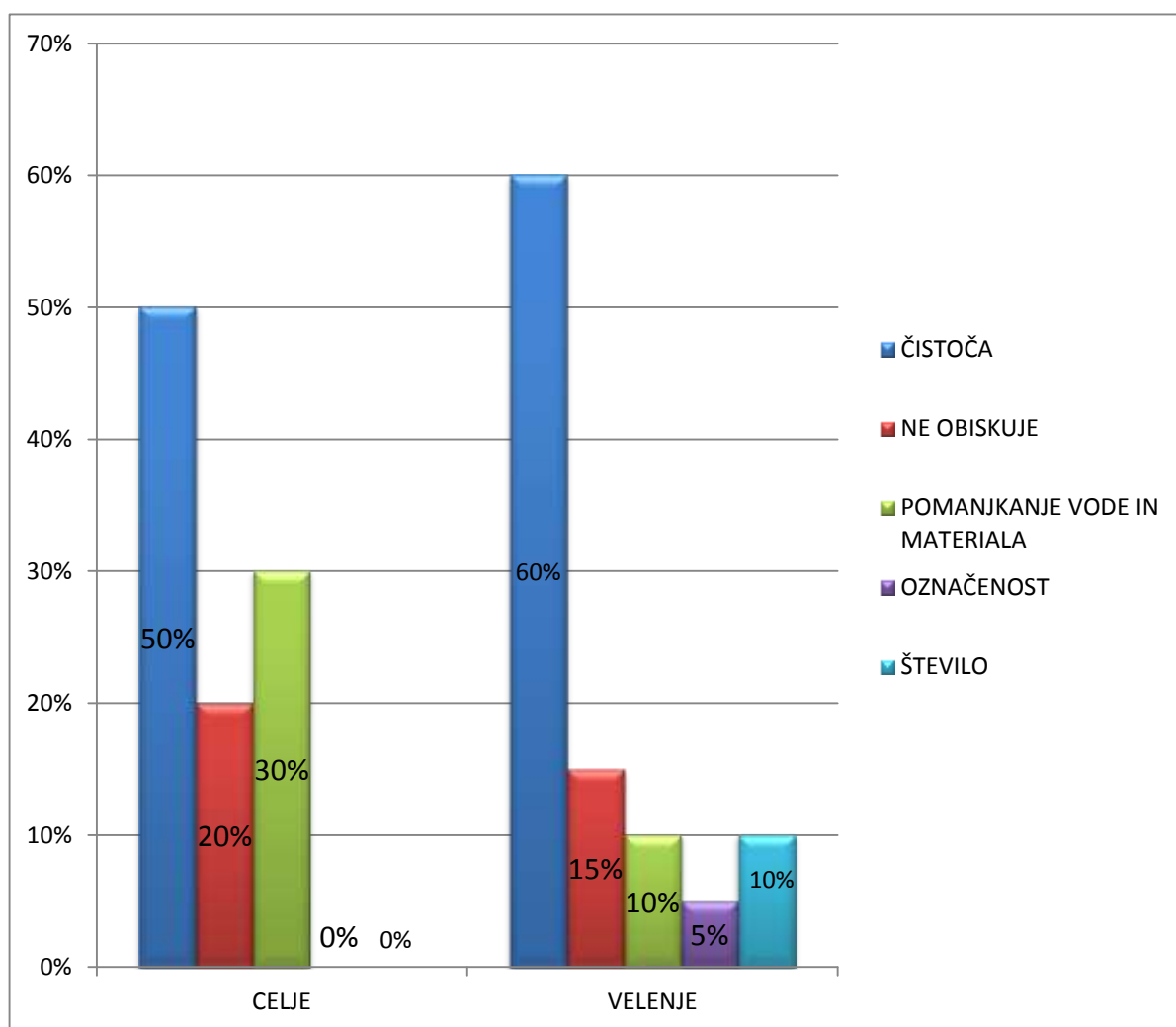
Graf 6: Ali poznate projekt: NAJ JAVNO STRANIŠČE?

Projekt Naj javno stranišče pozna le 5 % anketiranih v Celju in 10 % anketiranih v Velenju.

7. Kaj po vašem mnenju manjka javnim sanitarijam?

Tabela 7: Kaj po vašem mnenju manjka javnim sanitarijam?

	<u>CELJE</u>		<u>VELENJE</u>	
spol	M	Ž	M	Ž
ČISTOČA	3	7	9	3
NE OBISKUJEM	2	2	3	0
POMANJKANJE MATERIALA IN VODE	1	5	1	1
OZNAČENOST	0	0	1	0
ŠTEVILO	0	0	2	0

Graf 7: Kaj po vašem mnenju manjka javnim sanitarijam?

Več kot polovica anketiranih v Celju in Velenju meni, da javnim sanitarijam manjka predvsem čistoča ter tudi pomanjkanje vode in ostalega materiala.

3.7 INTERVJUJA

Intervjuja sta bila posneta na dan obiska in ogleda sanitarij na mestni tržnici v Celju in na železniški postaji Celje.

3.7.1 INTERVJU Z GOSPODOM NA ŽELEZNIŠKI PPOSTAJI CELJE

Intervju z gospodom Lončarekom na železniški postaji Celje je bil posnet 22. 2. 2012.

1. Koliko javnih sredstev letno namenite za vaše sanitarije?

Sredstva za vzdrževanje sanitarij financira sekcija za vzdrževanje proge oz. infrastrukture. Na letnem nivoju bi povprečno porabili za papirnate brisače, toaletni papir, čistila, vzdrževanje okoli 10.000 evrov.

2. Koliko je zaposlenih za oskrbo sanitarij?

Konkretno v javnih sanitarijah trenutno ni zaposlen nihče. Pred časom so bili zaposleni. Za čistočo skrbi podjetje ŽIP, ki ima zaposlene čistilke, ki skrbijo za zadostno količino materiala. Za vzdrževanje pa skrbi sekcija za vzdrževanje proge torej vzdrževalci, ki skrbijo za vse, kar se pokvari.

3. Kakšen odnos imajo ljudje do sanitarij?

Nič drugače kot na ostalih javnih sanitarijah. Bolj ko ne imajo slab odnos. Še posebej tu na železnici, ker tu uporabljajo sanitarije ljudje različnih kultur in je velikokrat vse polomljeno, onesnaženo, uničeno. V sanitarijah se verjetno na žalost zadržuje tudi veliko narkomanov. Tega sicer ne morem dokazati, vendar velikokrat vidim ljudi, ki zahajajo v sanitarne prostore, ker bi po izgledu lahko bili narkomani. Tisti nasploh posebej slabo skrbijo za higieno.

4. Imajo vaši uporabniki kakšne pripombe pri uporabi vaših sanitarij in kako jih rešujete?

Teh pripomb zadnje čase ni slišati. Pri nas je tako, da če čistilke opazijo, da je kaj narobe, pokličejo nas in mi pokličemo vzdrževalce, ki vse to potem uredijo. Za samo higieno pa poskrbijo čistilke. Tako da ne smem reči, da je bilo v zadnjem času kaj pritožb.

5. Je po vašem mnenju dovolj javnih sanitarij v Celju?

Ja, mislim, da bi jih lahko bilo še nekoliko več. Sploh v parku in ob Savinji. Tam mislim, da je sanitarij premalo.

6. Kako sodelujete z Mestno občino Celje pri financiranju vaših sanitarij?

Vzdrževanje sanitarij je last slovenskih železnic. Tako z mestno občino nimamo nobenih stikov. To je naša stvar in mi moramo za to skrbeti. To je naše območje in naša zgradba. To vse spada pod železnice.

3.7.2 INTERVJU Z VZDRŽEVALCEM NA MESTNI TRŽNICI CELJE

Intervju je bil posnet 22. 2. 2012, na dan ogleda in fotografiranja sanitarij na mestni tržnici Celje.

1. Kakšen odnos imajo ljudje do javnih sanitarij?

Bolj slab. Nekateri pazijo, nekateri pa ne in potem se človek čudi, kako ima doma urejene sanitarije, ko vidiš, kakšno nesnago pusti tu. Včasih pustijo prav grozno, tako da nimaš besed.

2. Kako po vašem mnenju vzgajati mladino do pravilnega odnosa do javnih sanitarij?

Vzgoja se začne doma. Kakor jih naučijo starši, saj imajo oni veliko vlogo pri vzgoji. Jaz jih ne morem tukaj učiti, da počistijo za sabo. Velikokrat me zelo razjezi, ko vidim, kakšno pustijo za seboj.

3. Imajo vaši uporabniki kakšne pripombe pri uporabi javnih sanitarij in kako jih rešujete?

Pripomb glede tega ni, saj vse sproti čistimo. Opravljamo tudi obhode na vsakih 20 minut. Ob zaprtju tržnice, ob 16. 00, pa vse počitim in zaklenem sanitarije.

4. Kdaj je največji obisk javnih sanitarij pri vas?

Največji obisk je ob sobotah, ker ljudje pridejo na tržnico. Veliko je odvisno tudi od dneva.

5. Kateri so najpogostejši uporabniki glede na starost in zdravstveno stanje?

To je odvisno od dneva. Včasih pridejo po dva ali trije invalidi na dan. Sanitarije obiskujejo vsi, od mladih do starih, pa do alkoholikov in narkomanov.

3.8 RAZPRAVA

Z anketnim vprašalnikom sva hoteli ugotoviti, koliko ljudi uporablja javne sanitarije v mestu Celje in Velenje ter kakšno je njihovo mnenje o javnih sanitarijah, kaj le-tem manjka ter kako jih ocenjujejo.

Večina ljudi javnih sanitarij v mestih Celje in Velenje sploh ne uporablja ali pa jih, razen treh oseb, uporabljajo zelo redko.

Ljudje, ki javne sanitarije uporabljajo, jih ocenjujejo s povprečno oceno 2,8. Več kot polovica anketirancev pa meni, da je javnih sanitarij v mestih premalo, ljudje pa so po njihovem mnenju premalo osveščeni, kje le-te so.

Pri anketnem vprašalniku pa so anketiranci dodajali, da sanitarije niso dovolj označene ter da pogosto manjka materiala ter higiena.

Od 40 anketirancev so za projekt Naj javno stranišče slišali samo trije anketiranci. V okviru projekta Naj javno stranišče je društvo za kronično vnetno črevesno bolezen lani obiskalo javne sanitarije v Celju in Velenju. Občini Celje so predlagali izgradnjo vsaj 4 javnih stranišč (13).

V Mestni občini Velenje pa so kar tri javne sanitarije, za uporabo katerih ni potrebno plačati. Člani komisije projekta Naj javno stranišče menijo, da je sanitarij, glede na velikost občine, dovolj, pa tudi na izredno dobrih lokacijah.

Člani komisije so se odpravili tudi na glavno avtobusno postajališče v Velenju. Tudi tukaj za uporabo ni potrebno plačati. Prostori so urejeni, obiskovalci pa imajo na voljo žensko in moško stranišče, prav tako imajo stranišče, namenjeno izključno invalidnim osebam. Odprto je v času obratovanja lokala Antlejš, in sicer od ponedeljka do sobote od 4.45 do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 13. ure. Dostop je označen na stavbi, z usmerjevalnimi tablami in na INFO-točki, predlagajo pa označenost dostopa tudi na zemljevidu mesta.

Javno stranišče na glavnem avtobusnem postajališču v Velenju so ocenili z naslednjimi povprečnimi ocenami:

- DOSTOPNOST (invalidnim osebam in urnik dostopa) 4,3
- UREJENOST (higiena prostorov) 5,0
- OZNAČENOST DOSTOPA (v stavbi, v turističnih mapah, na INFO točki) 4,0
- ŠTEVILO SANITARIJ (glede na velikost občine) 5,0
- VELIKOST SANITARIJ (za invalidne osebe) 5,0
- OPREMA (dotrajanost, delovanje) 5,0
- HIGIENSKI MATERIAL (zaloga straniščnega papirja, mila in brisač) 5,0

Javno stranišče na glavnem avtobusnem postajališču je po ocenjevalnih kriterijih Društva za kronično vnetno črevesno bolezen doseglo skupno oceno 4,76 po najini oceni pa 4,42.

Nato so se člani komisije odpravili še proti centru Nova. Tudi tam za uporabo ni potrebno plačati. Prostori so urejeni, obiskovalci pa imajo na voljo žensko in moško stranišče, prav tako imajo eno stranišče namenjeno izključno invalidnim osebam, ki pa je bilo v času njihovega obiska v okvari. Malce sporen je le delovni čas, saj je stranišče od ponedeljka do sobote odprto med 7. in 20. uro, ob nedeljah pa je zaprto. Člani komisije so predlagali spremembo odpiralnega časa.

Dostop do stranišča je označen na stavbi, na objektu z označevalno nalepko »Javni WC« in na INFO-točki, predlagali pa so označitev dostopa tudi na zemljevidu mesta.

Javno stranišče v kletnih prostorih centra Nova v Velenju so ocenili z naslednjimi povprečnimi ocenami:

- DOSTOPNOST (invalidnim osebam in urnik dostopa) 4,3
- UREJENOST (higiena prostorov) 4,0
- OZNAČENOST DOSTOPA (v stavbi, v turističnih mapah, na INFO-točki) 4,0
- ŠTEVILO SANITARIJ (glede na velikost občine) 5,0
- VELIKOST SANITARIJ (za invalidne osebe) 2,0
- OPREMA (dotrajanost, delovanje) 5,0
- HIGIENSKI MATERIAL (zaloga straniščnega papirja, mila in brisač) 5,0

Javne sanitarije v kletnih prostorih centra Nova je po ocenjevalnih kriterijih doseglo skupno oceno 4,19, po najinem kriteriju pa 4,29.

4 ZAKLJUČNI DEL

4.1 UGOTOVITVE

Sledijo ugotovitve, ki sva jih povezali po obdelavi slik in končni oceni vsakih javnih sanitarij.

1. **hipoteza:** Več kot polovica sanitarij ima urejen dostop za gibalno ovirane osebe.
V raziskavi je bilo 6 javnih sanitarij in samo v enem je urejen dostop za gibalno ovirane osebe. Torej **hipoteza ni potrjena**.
2. **hipoteza:** Vse sanitarije bodo po najinem točkovniku ocenjene z najmanj 3,5.
Od vseh 6 javnih sanitarij je ves skupen seštevek oz. povprečna ocena 3.4. **Hipoteza ni potrjena**.
3. **hipoteza:** Vsi prostori, v katerih so javne sanitarije so vidno označene
Na štirih območjih od šestih so vidne oznake, zato **hipoteza ni potrjena**.
4. **hipoteza:** Več kot polovica prebivalcev posameznega mesta uporablja javne sanitarije.
Pri anketiranju na vprašanje: Uporabljate javne sanitarije v mestu Celje/Velenje? Je od 40 anketirancev odgovorilo z DA samo 13 prebivalcev obeh mest. To kaže, da **hipoteza ni potrjena**.

4.2 ZAKLJUČEK

Kadar na javnem mestu, v nakupovalnem središču, na mestni tržnici ali na postaji, ko čakamo vlak ali avtobus, začutimo potrebo po mali ali veliki potrebi, je lahko situacija precej kočljiva. Sploh pa v primerih, ko so sanitarije pomanjkljivo označene in sprva niti ne vemo, kje so.

Nato se lahko pojavi problem tudi pri higieni oz. čistoči in urejenosti javnih sanitarij, saj so te sanitarije namenjene vsem ljudem, torej tudi ljudem drugih kultur in drugačnih navad.

Moramo se zavedati, da ko odidemo na javno stranišče, je to stranišče pred nami uporabil nekdo drug ter da ga bo za nami uporabilo še veliko ljudi. Zato je pomembno, da so sanitarije urejene in ustrezne. Zelo neprijetno je v situaciji, ko pridemo na stranišče in je le-to onečedeno ter po možnosti sploh neprimerno za opravljan kakršne koli potrebe.

Za vse nečednosti pa morajo poskrbeti delavci, ki so zaposleni na javnih sanitarijah, in verjameva, da jim ni vedno lahko čistiti sanitarij za drugimi.

Velikokrat pa so za dostop do javnih sanitarij prikrajšani invalidi ter ljudje z omejenim gibanjem, saj sanitarije velikokrat nimajo primernega dostopa.

Zato je za javne sanitarije zelo pomembna dostopnost ter označenost v neposredni in širši bližini sanitarij. Zelo je pomembna tudi velikost, ki pa je za invalide zelo pomembna, da lahko sploh pristopijo do sanitarij. Ne smemo pa pozabiti na opremo. Oprema v sanitarijah mora ustrezati standardom, določenim v zakonu. Sestavljene morajo biti iz vseh nujno potrebnih dejavnikov, kot so toaletni papir, milo, brisačke in drugo.

Seveda pa ne smemo pozabiti tudi na posebno prilagoditev sanitarij za invalide, kot so nameščeni ročaji oz. držala, dostop do materiala z vozička, sanitarije brez pragov in stopnic ter ogledalo pod nagibom.

Naj vam vsak dan bo tistih žal, ki nimajo nič hrane.

Med njimi mnogo je otrok, prosim vas, da date
kak tolar vsaj za en obrok, za te ritke zlate.

Da sploh jim bo kdaj prav pr'šla rolica papirja.

Da sploh jim bo kdaj prav pr'šla rolica papirja.

(A. Smolar) (11)

5 PRILOGE

Priloga 1: anketni vprašalnik

Priloga 2: ocenjevalni list

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sva Nejka Korenjak in Suzana Ratajc, dijakinji prvega letnika Srednje zdravstvene šole Celje, in pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom Arhitektura javnih sanitarij v Celju in Velenju. S to anonimno anketo nama boste v veliko pomoč. Hvala.

Spol:

- a) M
- b) Ž

1. Uporabljate javne sanitarije v mestu Celje/Velenje?

- a) DA
- b) NE

2. Kako pogosto jih uporabljate?

- a) DA-POGOSTO
- b) DA-REDKO
- c) JIH NE UPORABLJAM

3. Kako ocenjujete uporabo(funkcionalnost) javnih sanitarij?

- a) ODLIČNO-5
- b) ZELO DOBRO-4
- c) DOBRO-3
- d) ZADOVOLJIVO-2
- e) SLABO-1
- f) JIH NE UPORABLJAM

4. Ali so ljudje dovolj dobro ozaveščeni o lokacijah javnih sanitarij po mestu?

- a) DA
- b) NE
- c) O TEM NISEM RAZMIŠLJAL/-A

5. Ali poznate projekt: NAJ JAVNO STRANIŠČE?

- a) DA
- b) NE

6. Kaj po vašem mnenju manjka javnim sanitarijam?

- a) Odgovor:_____.

	SLEPI/SLABOVIDNI	INVALIDI	ZDRAVE OSEBE	
			ŽENSKE	MOŠKI
DOSTOPNOST				
OZNAČENOST-V BLIŽINI				
OZNAČENOST-PO MESTU				
VELIKOST				
<i>OPREMA:</i>				
-nedrsna talna obloga				
-sistem za zaklepanje				
-metlica				
-obešalnik				
-posoda za odpadke				
-umivalnik + ogledalo				
-milnik				
-držalo za brisače/milnik				
UMIVALNICA/PREVIJALNA MIZA				
<i>WC(invalidi):</i>				
-držala				
-ogledalo z nagibom				
-klic v sili				
UREJENOST				
DOSTOP DO MATERIALA				
ODPIRALNI ČAS				
LOČENOST				
OSVETLJENOST				

6 VIRI IN LITERATURA

1. <http://www.snaga-mb.si/dejavnosti-podjetja/javna-higiena/javne-sanitarije/>
[uradna stran podjetja Snaga, Javne sanitarije, 8. 3. 2012]
2. http://www.kvcb.si/o_drustvu.html
[društvo za kronično vnetno črevesno bolezen, 8. 3. 2012]
3. <http://najjavnostranisce.kvcb.si/>
[projekt Naj javno stranišče, 8.3.2012]
4. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200085&stevilka=3804>
[zakon o varnosti v železniškem prometu, 8. 3. 2012]
5. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200972&stevilka=3189>
[pravilnik o opremljenosti železniških postaj in postajališč, 8. 3. 2012]
6. http://cm-celje.si21.com/Opis_trznice_1/
[CMCelje, opis tržnice v Celju, 8. 3. 2012]
7. http://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%BDelezni%C5%A1ka_postaja_Celje
[o železniški postaji v Celju, 8. 3. 2012]
8. <http://www.slovenia.info/?trgovina=1001&lng=1>
[o nakupovalnem centru Nova, 8. 3. 2012]
9. <http://www.slovenia.info/?prevoznik=33&lng=1>
[o avtobusni postaji Celje, 8. 3. 2012]
10. <http://www.velenje.si/1132>
[spletna stran občine Velenje, 8. 3. 2012]
11. <http://www.stlyrics.com/songs/a/adismolar5199/pesemorolicipapirja796582.html>
[besedilo pesmi Rolica papirja, 8. 3. 2012]
12. http://www.mzp.gov.si/fileadmin/mzp.gov.si/pageuploads/Razno/Pravilnik_bus_postaje.pdf
[pravilnik o opremljenosti avtobusnih postaj, pomembnejših avtobusnih postajališč in avtobusnih postajališč ter načinu opravljanja storitev avtobusnih postaj, 16. 3. 2012.]
13. http://najjavnostranisce.kvcb.si/publikacije/2011/POROCILO_z_2-ocenjevalnega_dne.pdf
[projekt Naj javno stranišče, 16. 3. 2012]

IZJAVA*

Mentor PETER ČEPIN TOVORNIK, v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom **ARHITEKTURA JAVNIH SANITARIJ V CELJU IN VELENJU**, kateri avtorici sta: **NEJKA KORENJAK, SUZANA RATAJC**

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo(-ično) dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na spletnih portalih z navedbo, da je nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 19. 3. 2012

Srednja zdravstvena šola Celje

Podpis mentorja

Podpis odgovorne osebe

* Pojasnilo

V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja(-ice) in odgovorne osebe šole uvezati v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja(-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor(-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.